

Početna stranica>Vaša prava>Optuženik (kazneni postupak)

Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

finski

Sljedeći jezici: već su prevedeni.

Swipe to change

Imputati (pročeduri kriminalni)

Finska

Dawn l-iskedi informattivi jispjegaw x'jiġri meta persuna tkun suspettata jew akkużata b'delitt li jinstema' quddiem qorti kriminali. Għal informazzjoni dwar reati minuri bħar-reati tat-traffiku fit-toroq, li għalihom generalment tingħata penali fissa bħal multa, ara l-Iskeda Informattiva 5. Jekk sfajt vittma ta' reat, hawnhekk tista' ssib informazzjoni kompleta dwar id-drittijiet tiegħek.

Il-proċess kriminali fil-qosor

Dan li ġej huwa sommarju tal-istadji normali tal-proċess kriminali.

L-investigazzjoni kriminali

Il-kunsiderazzjoni tal-akkużi u tad-deċiżjonijiet l-oħra tal-prosekutur

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali

L-eżekuzzjoni tas-sentenza

Id-dettalji dwar dawn l-istadji kollha tal-proċess u dwar id-drittijiet tiegħek jinsabu fl-iskedi informattivi. Din l-informazzjoni ma tissostitwix il-pariri legali u hija maħsuba biex isservi ta' gwida biss.

Ir-rwol tal-Kummissjoni Ewropea

Jekk jogħġbok innota li l-Kummissjoni Ewropea m'għandhiex rwol fil-proċeduri fil-Istati Membri u ma tistax tgħinek jekk ikollok xi lment. F'dawn l-iskedi informattivi hemm informazzjoni dwar kif tista' tilmenta u lil min.

Aghfas fuq il-links ta' hawn taht biex issib l-informazzjoni li teħtieġ

1 – Kif tikseb parir legali

2 – Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt

L-interrogazzjoni

L-arrest

Is-smiġh quddiem l-ewwel qorti

Qabel is-smiġh prinċipali

Kif tista' tilmenta dwar l-aġir tal-pulizija

Drittijiet lingwistiċi

3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali

4 – Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti tagħti s-sentenza

5 – Reati tat-traffiku

Links relatati**Il-proċess kriminali fil-Qorti Distrettwali**

L-aħħar aġġornament: 15/01/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

1 - Kif tikseb parir legali

Huwa ferm importanti li tikseb parir legali indipendenti meta b'xi mod tkun involut fi proċedura kriminali. L-iskedi informattivi jgħidulek meta u f'liema ċirkustanzi inti jkollok id-dritt li tkun irrapreżentat minn avukat. Huma jgħidulek ukoll dak li se jagħmel għalik l-avukat. Din l-iskeda informattiva ġenerali tgħidlek kif issib avukat u kif se jithallsu d-drittijiet tal-avukat jekk inti ma jkollokx il-possibbiltà li tħallas.

Kif nista' nsib avukat?

Jekk tkun suspettat b'reat, dejjem għandek id-dritt għal avukat. Il-pulizija tista' tistaqsik jekk teħtieġx avukat, iżda bil-liġi m'għandekx bżonn avukat sakemm ma tkunx ġejt detenu, arrestat jew imprigunat. Normalment ikollok id-dritt li jkollok l-avukat li trid miegħek waqt li tiġi interrogat. Il-pulizija tista' wkoll issiblek avukat jekk taħseb li jkollok bżonn wieħed imma ma tkunx taf fejn tista' ssib wieħed.

Ma hemm l-ebda monopolju fuq l-avukatura fil-Finlandja, jiġifieri kull min għandu lawrja fil-liġi jista' jaħdem ta' avukat (il-liġi dwar dan bħalissa qed tiġi riveduta). Tista' ssib avukat kriminali fis-sit web [tal-Kamra tal-Avukati Finlandiża](#). Barra minn hekk, jistgħu jgħinuk l-Uffiċċji tal-Għajnuna Legali [hawnhekk](#) tista' ssib l-informazzjoni ta' kuntatt tal-Uffiċċji tal-Għajnuna Legali).

Kif tħallas għal avukat

Ir-regola ewlenija hi li għas-servizzi tal-avukat tħallas int stess. Jekk id-dħul tiegħek ikun baxx, tista' tircievi l-għajnuna legali. F'dak il-każ, l-Istat iħallas id-drittijiet kollha tal-avukat jew parti minnhom. Jekk tkun suspettat b'reat li s-sentenza l-aktar baxxa għalih hija ta' erba' xhur prigunerija, jitqabba avukat difensur għalik jekk titlob wieħed. L-Istat iħallas id-drittijiet tal-avukat difensur. Madankollu, ikollok tħallas lura d-drittijiet tal-avukat difensur lill-Istat jekk tiġi kkundannat għar-reat, sakemm id-dħul tiegħek ma jkunx daqshekk baxx li int intitolat għall-għajnuna legali. L-ammonti li trid tħallas jiġu ddeterminati bl-istess mod bħal għall-għajnuna legali.

L-avukat difensur jista' jkun avukat għall-għajnuna legali pubbliku, jew avukat ieħor. Normalment, jekk titlob avukat specifik, huwa jinħatar bħala l-avukat tiegħek.

Holoq relatati

 [Il-Kamra tal-Avukati Finlandiża](#)

 [Il-Kamra tal-Avukati Finlandiża](#)

 [Finlands Advokatförbund](#)

- [Oikeusaputoimistojen yhteystiedot](#)
- [Contact information of the public legal aid offices](#)
- [Kontaktinformation för rättshjälpsbyråerna](#)
- [Income limits for receiving legal aid](#)
- [Inkomstgränser för beviljande av rättshjälp](#)

L-aħħar aġġornament: 15/01/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Izvorna jezična inačica ove stranice [fi](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

2 - Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni ta' delitt u qabel mal-każ jittressaq quddiem il-qorti

X'inhu l-iskop ta' investigazzjoni kriminali?

Il-pulizija għandhom id-dmir li jibdwew investigazzjoni kriminali jekk ikun hemm raġuni sabiex jissuspettaw li twettaq delitt. Il-pulizija jistgħu jismigħu bis-suspett mingħand il-vittma tad-delitt. Il-pulizija jistgħu anki jiskopru xi delitti suspettati b'modi oħrajn, u mbagħad iridu jibdwew investigazzjoni (pereżempju, il-pulizija stess jistgħu jinnotaw li qed jitwettaq delitt).

X'inhuma l-fażijiet ta' investigazzjoni?

L-investigazzjoni kriminali tipprova tikseb informazzjoni dwar id-delitt li twettaq u dwar il-persuni li huma involuti fih, u tipprova tiġbor il-provi li jkunu meħtieġa waqt il-kunsiderazzjoni tal-kapi ta' akkuża u iktar tard waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. L-investigazzjoni kriminali titwettaq mill-pulizija jew, f'uħud mill-każijiet, mill-Gwardjani tal-Fruntiera Finlandiżi, mill-militar jew mid-Dwana Finlandiża. F'dawn l-iskedi informattivi kollha, it-terminu "pulizija" jirreferi għall-awtoritajiet kollha li jistgħu jwettqu l-investigazzjoni.

L-interrogazzjoni

Il-pulizija jistgħu jsejnhulek biex tmur l-għassa ħalli jinterrogawk. Il-pulizija jistgħu anki jċemplulek u jagħmlulek mistoqsijiet minn fuq it-telefon. L-iskop tal-interrogazzjoni huwa li jiskopru jekk hemmx raġuni biex jissuspettaw li twettaq delitt u li kont inti li wettaqtu.

L-arrest

Inti trid todbi jekk isejnhulek biex jinterrogawk, u jekk ma tagħmilx dan, il-pulizija jistgħu jiġu għalik biex jeħduk għall-interrogazzjoni. Barra minn hekk, f'dak il-każ, il-pulizija tista' tarrestak.

L-ewwel smiġ fil-qorti

Jekk il-pulizija jagħmlu talba għal ordni biex inti tinzamm taħt arrest, is-smiġ taż-żamma taħt arrest irid isir fi żmien erbat ijiem wara li tinqabad. Fil-qorti jsir smiġ għal żamma taħt arrest u l-qorti tiddeciedi jekk inti għandek tinzamm taħt arrest jew għandek tiġi lliberat. Jekk inti tinzamm taħt arrest, il-qorti toħroġ ordni wkoll dwar l-aħħar data sa meta jistgħu jiġu ppreżentati l-kapi ta' akkuża.

Jekk il-pulizija ma tagħmilx talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, l-ewwel smiġ fil-qorti fil-każ tiegħek jista' jkun is-smiġ prinċipali effettiv fil-qorti.

Qabel is-smiġ prinċipali, il-kunsiderazzjoni tal-kapi ta' akkuża mill-prosekutur

Qabel is-smiġ prinċipali, il-pulizija se jwettqu l-investigazzjoni kriminali u jiġbru l-materjal kollu li jkunu akkumulaw ffajl tal-investigazzjoni kriminali. il-fajl tal-investigazzjoni kriminali jmur għand il-prosekutur. Il-prosekutur imbagħad jiddeciedi jekk hemmx raġunijiet probabbli biex ikun hemm is-suspett li twettaq delitt u li kont inti li wettaqtu.

Il-pulizija jridu jinformaw lilek u lill-avukat tiegħek bil-progress tal-investigazzjoni kriminali u bil-provi li jkunu sabu dwar il-ħtija tiegħek fir-rigward tad-delitt.

Tista' anki tiġbor il-provi li jeżonerawk inti stess jew bl-għajnuna tal-avukat tiegħek, u titlob li dawn jiġu inkluzi fil-materjal tal-investigazzjoni kriminali.

Qabel is-smiġ prinċipali effettiv inti tista' tiġi interrogat diversi drabi. Jista' wkoll ikun hemm diversi seduti ta' smiġ ta' żamma taħt arrest.

Id-drittijiet tiegħi waqt l-investigazzjoni

Ikklikkja fuq il-links ta' hawn taħt għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet tiegħek matul il-fażijiet tal-investigazzjoni.

[L-interrogazzjoni \(1\)](#)

[L-arrest \(2\)](#)

[L-ewwel smiġ fil-qorti \(3\)](#)

[Qabel is-smiġ prinċipali \(4\)](#)

[Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija \(5\)](#)

[Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#)

[L-interrogazzjoni \(1\)](#)

Għaliex il-pulizija jistgħu jkunu jridu jinterrogawni?

Jekk il-pulizija jissuspettaw li inti taf xi ħaġa dwar allegat delitt, huma jistgħu jinterrogawk. L-iskop tal-interrogazzjoni huwa li jiġbru informazzjoni dwar l-allegat delitt u dwar il-persuna li wettqitu. Inti tista' tiġi interrogat anki għaliex il-pulizija jkunu jridu jiskopru x'kien il-benefiċċju tad-delitt, anki jekk inti ma tkunx issuspettat li wettaqtu.

X'se jingħad lili dwar id-drittijiet tiegħi?

Il-pulizija jridu jinformaw bil-pożizzjoni tiegħek fl-interrogazzjoni (vittma/persuna suspettata/xhud) mill-iktar fis possibbli u mill-inqas qabel ma tibda l-interrogazzjoni. Generalment, inti għandek id-dritt li jkollok avukat miegħek waqt l-interrogazzjoni jekk tkun vittma jew persuna suspettata. Jekk inti qed tiġi interrogat bħala persuna suspettata, il-pulizija jridu jgħidulek ukoll ta' xiex inti suspettat.

Jekk il-pulizija qabduk għaliex jissuspettaw li inti wettaqt delitt jew arrestawk jew zammewk taħt arrest, il-pulizija jridu jgħidulek minnufih dwar id-dritt tiegħek li jkollok avukat. Generalment, ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija qabel mal-avukat tiegħek ikun preżenti, jekk inti titlob avukat. Madankollu, dejjem trid tagħti d-dettalji personali korretti tiegħek lil min ikun qed jinterrogak, anki jekk l-avukat tiegħek ma jkunx preżenti.

Il-pulizija għandhom id-dmir li jittrattaw bil-kalma u b'mod razzjonali waqt l-interrogazzjoni. Il-pulizija ma jistgħux jagħtu xjentement dikjarazzjonijiet foloż, jagħmlu wegħdiet jew jivvintaw xi benefiċċju speċjali, jew jgħajju, jheddu jew jisforzaw lill-persuna li qed tiġi interrogata jew jużaw kwalunkwe mezz jew metodu mhux xieraq ieħor sabiex jinfluwenzaw ir-rieda, il-memorja, il-ġudizzju jew il-libertà li tiddeciedi tal-persuna ħalli jakkwistaw sgarrija ta' ħtija jew jinfluwenzaw it-tip ta' dikjarazzjoni mogħtija.

X'jiġri jekk jiena ma nitkellimx il-lingwa tal-post?

Jekk inti ma titkellimx bil-Finlandiż jew bl-Isvediz, il-pulizija se jagħmlu arrangamenti sabiex ikun hemm interpretu li jassisti waqt l-interrogazzjoni. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek ara [Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#). Uħud mill-uffiċjali tal-pulizija jistgħu jużaw l-Ingliz waqt l-interrogazzjoni. Ma intix se tintalab tħallas għall-interpretu. L-interpretu jrid jitraduċi l-mistoqsijiet tal-pulizija u t-tweġibiet tiegħek.

Barra minn hekk, fi tmieni l-interrogazzjoni, inti u l-interpretu tiegħek għandkom tiftu l-verbal tal-eżami flimkien, u inti tkun tista' tiġbed l-attenzjoni tal-pulizija jekk dawn ikunu rreġistraw xi haġa b'mod inkorrett. Huwa ferm importanti li inti tiffli l-verbal mal-interpretu għaliex il-kontenut tiegħu jista' jintuza kontra tiegħek waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali.

Jista' jkollu avukat?

Bħala regola, inti dejjem għandek id-dritt li jkollok avukat waqt l-interrogazzjoni, irrispettivament minn jekk ġejtx arrestat jew le. Ġeneralment, ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija qabel ma jkun preżenti l-avukat tiegħek. Jekk inti teħtieġ interpretu, tista' anki tuża wieħed meta tkun qed titkellem mal-avukat tiegħek.

Jekk inti taf b'avukat li tixtieq tuża, inti tista' titlob lill-pulizija sabiex jikkuntattjawh. Jekk ma taf bl-ebda avukat, il-pulizija jistgħu jsibulek wieħed. Il-pulizija jistgħu anki jagħtuk lista ta' avukati li ta' spiss jittrattaw kawzi kriminali jew jistgħu jagħtuk lista ta' avukati li jkunu membri tal-Assoċjazzjoni tal-Avukati Finlandiża. B'hekk tkun tista' tagħżel avukat inti stess, u l-pulizija jikkuntattjawh.

Bilfors irrid inwieġeb il-mistoqsijiet tal-pulizija?

Inti dejjem trid tagħti lill-pulizija d-dettalji personali korretti tiegħek. Imbagħad ma int obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija oħra. Jekk inti taf xi haġa li tista' tgħin biex jissolva d-deliit u li tneħhi s-suspetti fil-konfront tiegħek, jista' jkun pass għaqli li inti twieġeb il-mistoqsijiet. Inti għandek titkellem mal-avukat tiegħek dwar jekk għandek twieġeb il-mistoqsijiet jew le.

Il-pulizija jridu wkoll jimxu mal-liġi fir-rigward tal-ħinijiet meta tiġi permessa interrogazzjoni. Bħala regola, is-sessjonijiet tal-interrogazzjoni ma jistgħux isiru bejn l-għaxra ta' bil-lejl u s-sebgha ta' filgħodu. Għal iktar informazzjoni dwar meta tiġi permessa l-interrogazzjoni, ara [hawnhekk](#).

Il-pulizija jistgħu jagħmlu perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħi (body search) u jehduli l-marki tas-swaba'?

Jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt deliit, il-pulizija għandhom id-dritt li jieħdu l-marki tas-swaba' tiegħek. Il-pulizija għandhom id-dritt li jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħek – jiġifieri, li jikkontrollaw x'għandek fl-ilbies tiegħek jew b'xi mod ieħor fuqek – jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt deliit li s-sentenza massima għalih hija ta' iktar minn sitt xhur prigunerija jew jekk l-allegat deliit huwa deliit li jissema fl-Artikolu 10 tal-Kapitolu 5 tal-[Att dwar il-Miżuri ta' Impożizzjoni](#).

Il-pulizija għandhom id-dritt li jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna, inkluż li jieħdu kampjun tad-demem jew li jwettqu eżami ieħor tal-persuna tiegħek, jekk qed jiġi ssuspettat li inti wettaqt deliit li għalih is-sentenza massima hija ta' iktar minn sitt xhur prigunerija jew jekk id-deliit huwa wieħed li jissema fl-Artikolu 11 tal-Kapitolu 5 tal-[Att dwar il-Miżuri ta' Impożizzjoni](#). Fil-prattika, delitti ordinarji, bħal serqa, attakk aggravat u reati li jinvolvu drogi narkotiċi huma delitti fejn tista' titwettaq perkwiżizzjoni fuq il-persuna; dan jista' jfisser li jittiehed kampjun tad-DNA.

L-arrest (2)

Għaliex il-pulizija jistgħu jarrestawni?

L-iskop ta' arrest huwa li tiġi salvagwardjata l-investigazzjoni kriminali. Il-pulizija jistgħu jarrestaw jekk jissuspettaw li inti wettaqt deliit serju, li s-sentenza minima għalih hija ta' sentejn prigunerija. F'dan il-każ, ma jeħtieġu l-ebda raġuni oħra biex jarrestaw ħlief suspett suffiċjentement serju li inti wettaqt id-deliit. Jekk il-pulizija jissuspettaw li inti wettaqt deliit inqas serju, bħal attakk aggravat jew serqa, huma jistgħu jarrestaw jekk, minbarra l-allegat deliit, għandhom raġuni biex jissuspettaw li inti tista':

taħrab jew b'xi mod ieħor tevita l-investigazzjoni,
tagħmel iktar diffiċli l-investigazzjoni tal-kwistjoni, jew
tkompli twettaq iktar delitti.

Barra minn hekk, il-pulizija jistgħu jarrestaw jekk ma jkunux jafu l-identità tiegħek u inti tirrifjuta li tgħidilhom x'jismek jew fejn toqgħod, jew tagħtihom isem jew indirizz li huwa ovvju li jkunu foloz. Jekk inti ma jkollokx residenza permanenti fil-Finlandja u huwa probabbli li inti tista' titlaq mill-pajjiż sabiex tevita l-investigazzjoni, il-proċess quddiem il-qorti kriminali jew l-eżekuzzjoni tas-sentenza, il-pulizija jistgħu jarrestaw ukoll.

Impjegat taċ-Ċivil li għandu d-dritt li jiddeċiedi dwar l-arrest jiddeċiedi dwar l-arrest tiegħek, mingħajr ma tkun meħtieġa ordni tal-qorti. L-impjegati taċ-Ċivil li jistgħu jiddeċiedu dwar l-arrest jinkludu uffiċjali tal-pulizija bi grad għoli, il-prosekutur pubbliku u Uffiċjali tad-Dwana u tal-Gwardjani tal-Fruntiera bi grad għoli. L-Artikolu 6 tal-Kapitolu 1 tal-[Att dwar il-Miżuri ta' Impożizzjoni](#) tinkludi d-dispożizzjonijiet legali dwar l-impjegati taċ-Ċivil li għandhom id-dritt li jagħmlu l-arrest.

X'se jingħad lili dwar l-arrest tiegħi?

Il-pulizija jridu jgħidulek għaliex ġejt arrestat malli tiġi ddkjarat arrestat jew maqbud fuq il-baż ta' mandat ta' arrest. Huma jridu wkoll jinformaw lil membru tal-familja tiegħek jew lil persuna oħra qrib tiegħek bl-arrest jekk inti titlobhom jagħmlu dan, sakemm dan ma jikkawżax diffikultajiet għall-investigazzjoni.

Jiena ma nitkellimx il-lingwa tal-post. Għandi dritt għal interpretu?

Jekk inti ma titkellimx bil-Finlandiż jew bl-Isvediz, il-pulizija se jagħmlu arrangamenti biex ikollok interpretu. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek, ara [Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#). Xi drabi l-uffiċjali tal-pulizija jistgħu anki jwettqu l-interrogazzjoni tagħhom bl-Ingliż, jekk kemm inti kif ukoll l-uffiċjal tal-pulizija li qed jinterrogak taħsbu li jirnexxikom tiftiehemu bl-Ingliż. Ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija qabel ma jkun preżenti l-interpretu.

Nista' niltaqa' mal-avukat tiegħi?

Inti dejjem għandek id-dritt li tiltaqa' mal-avukat tiegħek meta tkun ġejt arrestat. Fuq talba tiegħek, jinhatarlek ukoll avukat difensur. L-Istat iħallas id-drittijiet tal-avukat difensur. Tista' tagħżel l-avukat tiegħek inti stess, imma l-avukat li tagħżel irid ikollu lawrja fil-liġi.

Inti għandek id-dritt li titkellem mal-avukat tiegħek mingħajr mal-pulizija jkunu preżenti, u ma jistgħux joqogħdu jissemmgħu jew jirrekordjaw it-taħdita tagħkom. Jekk inti teħtieġ interpretu, dan jista' jkun preżenti wkoll meta tkun qed titkellem mal-avukat tiegħek.

Bilfors irrid inwieġeb il-mistoqsijiet tal-pulizija?

Ma inti obbligat twieġeb l-ebda mistoqsija li jagħmlulek il-pulizija, ħlief biex tagħti d-dettalji personali tiegħek. Xi drabi jkun fl-interess tiegħek li inti twieġeb il-mistoqsijiet għaliex dan jista' jgħin sabiex jiġi ċċarat dak li ġara u s-suspetti fil-konfront tiegħek jistgħu jonqsu. Meta l-qorti tirifletti fuq il-ħtija tiegħek, hija tista' tikkunsidra li inti ma wegibtx il-mistoqsijiet. Madankollu, il-fatt waħdu li inti ma twegibx il-mistoqsijiet qatt mhuwa raġuni suffiċjenti sabiex inti tiġi kkundannat.

X'jiġri jekk ngħid xi affarijiet li jistgħu jagħmlu ħsara lill-każ tiegħi?

Huwa d-dritt fundamentali tiegħek li ma intx obbligat tagħti għajnuna sabiex tiġi stabbilita l-ħtija tiegħek. Dan ifisser li inti ma għandek l-ebda dmir li tgħid affarijiet li jsostnu l-ħtija tiegħek.

Madankollu, jekk tiddeċiedi li titkellem biss fil-qorti, inti trid tkun ippreparat biex tispjega għaliex ma għidtx xejn qabel. Il-qorti għandha d-dritt li żżomm quddiem għajnejha li inti għid li kont xi imkien ieħor meta seħħ id-deliit biss fis-sede tal-proċess quddiemha. Dan jista' jagħmel ħsara lill-kredibilità tal-istorja tiegħek. Jekk inti ssemmi affarijiet waqt l-interrogazzjoni li iktar tard jirriżulta li jagħmlu ħsara lill-każ tiegħek, l-istorja tiegħek tista' tintuża kontra tiegħek. Jekk inti, fis-sede tal-proċess quddiem il-qorti kriminali, tgħid storja differenti minn dik li tkun għidit waqt l-interrogazzjoni, inti trid tkun tista' tispjega għaliex, inkella l-qorti tista' taħseb li l-istorja tiegħek mhijiex kredibbli.

Nista' nikuntattja lill-membri tal-familja tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tkun f'kuntatt ma' dawk li jiġu minnek, bħall-qraba ta' ġewwa, sakemm il-pulizija ma jkollhomx raġuni serja biex jirrestringu l-kuntatti tiegħek. Il-pulizija jridu wkoll jinformaw minnufih lil dawk li jiġu minnek bl-arrest tiegħek, sakemm dan ma jikkawżax diffikultajiet għall-investigazzjoni.

Jiena ġej minn Stat Membru ieħor. Nista' nikkuntattja lill-ambaxxata tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tikkuntattja lill-ambaxxata tiegħek, sakemm il-pulizija ma jkollhomx raġuni serja sabiex jirrestrinġu l-kuntatti tiegħek. B'mod ġenerali, l-ambaxxata tiġi informata mhux iktar tard minn meta l-pulizija jagħmlu talba għal ordni ta' żamma taħt arrest għalik.

Il-pulizija jistgħu jeħdu l-marki tas-swaba? Il-kampjun tad-DNA tiegħi jista' jiġi rreġistrat?

B'mod ġenerali, jekk inti ġejt arrestat, il-pulizija dejjem jistgħu jeħdu l-marki tas-swaba u jirreġistraw id-DNA tiegħek.

Il-pulizija jistgħu jwettqu perkwiżizzjoni personali fuqi?

Il-pulizija jistgħu jordnaw li titwettaq perkwiżizzjoni fuqek. Il-perkwiżizzjoni tista' tkun waħda personali sabiex isiru jafu x'għandek fl-ilbies tiegħek jew b'xi mod ieħor fuqek, jew perkwiżizzjoni fuq il-persuna tiegħek (*body search*), li tinkludi perkwiżizzjoni tal-persuna tiegħek, fejn jieħdu kampjun tad-demem jew jagħmlu xi eżamijiet oħrajn fuq il-persuna tiegħek.

Jekk il-perkwiżizzjoni fuq il-persuna teżiġi kompetenza medika, jista' jagħmilha biss tabib; inkella, jagħmluha l-pulizija jew professjonista fil-qasam tas-saħħa. Il-leġiżlazzjoni tinkludi kundizzjonijiet għal meta tkun permessa perkwiżizzjoni fuq il-persuna; pereżempju, kemm ikun serju s-suspett. Fil-prattika, id-delitti ordinarji kollha (serq, attakk aggravat u reati li jinvolvu drogi narkotiċi) jippermettu li l-pulizija jwettqu perkwiżizzjoni fuq il-persuna.

X'jiġri jekk niġi arrestat fuq il-bażi ta' Mandat ta' Arrest Ewropew?

Jekk Stat Membru ieħor ikun ħareġ Mandat ta' Arrest Ewropew fil-konfront tiegħek, inti tista' tiġi arrestat u tinzamm taħt arrest biex tiġi estradit lejn l-Istat li jkun ħareġ il-Mandat ta' Arrest. Waqt is-smiġħ taż-żamma taħt arrest, inti għandek id-dritt li jkollok avukat difensur u interpretu. L-Istat iħallas id-drittijiet tagħhom u inti ma tridx tħallas dawn id-drittijiet lura lill-Istat. Tista' tagħzel l-avukat tiegħek inti stess bl-istess mod kif tagħmel meta tkun b'xi mod ieħor issuspettat li wettaq delitt.

L-ewwel smiġħ fil-qorti (3)

Għalix isiru arranġamenti għall-ewwel smiġħ fil-qorti?

Jekk il-pulizija jagħmlu talba għal ordni ta' żamma taħt arrest fil-konfront tiegħek, il-qorti trid tiddeciedi dwar iż-żamma taħt arrest. Jekk inti ma ġejtx arrestat u l-pulizija ma tagħmilx talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, l-ewwel smiġħ fil-qorti ġeneralment se jkun is-[smiġħ prinċipali](#) effettiv tal-kawża.

Jekk inti ġejt arrestat, il-pulizija trid tagħmel talba għal ordni ta' żamma taħt arrest għalik mill-iktar fis possibbli u mhux iktar tard minn qabel nofsillejl tat-tielet jum wara li nqbadt. Jekk ma jagħmlux dan, inti trid tiġi lliberat. Il-qorti trid tittratta t-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest minnufih.

Jekk inti taħt arrest, it-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest trid tiġi trattata fi żmien erbat ijiem mill-jum meta nqbadt. Fil-qorti jsir smiġħ ta' żamma taħt arrest u l-qorti tiddeciedi jekk inti għandekx tinzamm taħt arrest jew jekk għandekx tiġi lliberat. Minflok ma tordna li inti tinzamm taħt arrest, il-qorti tista' tipprojbillek li tivvjaġġa.

Flimkien maż-żamma taħt arrest tiegħek, il-qorti tista' tordna wkoll restrizzjonijiet fuq il-kuntatti tiegħek. Dan ifisser li matul il-bidu taż-żamma taħt arrest tiegħek inti ma tkun tista' tikkuntattja lill-ħadd għajr lill-avukat tiegħek.

Ma hemm l-ebda sistema ta' ħelsien mill-arrest taħt garanzija fil-Finlandja; fi kliem ieħor, inti ma tistax tiddepożita somma flus mal-qorti li tippermettiek li tiġi lliberat sabiex tistenna s-smiġħ prinċipali.

Għandi dritt għal avukat?

Fis-smiġħ taż-żamma taħt arrest, inti għandek id-dritt għal avukat. Fuq talba tiegħek, l-avukat irid jinħatar bħala avukat difensur tiegħek, li jfisser li l-Istat iħallas direttament id-drittijiet tiegħu. Inti għandek ukoll id-dritt li tmexxi d-difiża tiegħek waħdek, imma jekk il-pulizija jagħmlu talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, huwa rakkomandat li inti tuża avukat. Tista' tagħzel l-avukat tiegħek inti stess.

Għandi dritt għal interpretu jekk ma nifhimx il-lingwa?

Jekk ma tifhimx il-Finlandiż jew l-Isvedizz, il-qorti ssiblek interpretu. L-Istat iħallas id-drittijiet tal-interpretu. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek, ara [Id-drittijiet lingwistiċi \(6\)](#). Waqt is-smiġħ, l-interpretu jittraduċilek it-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest, jekk ma tkunx eżaminajtha mal-avukat tiegħek u mal-interpretu qabel is-smiġħ. Waqt is-smiġħ, l-interpretu jittraduċilek id-diskorsi kollha, jekk dan ikun meħtieġ.

Bilfors irrid nitkellem fil-qorti?

Ma intix obligat titkellem fil-qorti. Jekk inti għandek avukat, huwa jista' jwieġeb għat-talba għal ordni ta' żamma taħt arrest f'ismek. Madankollu, inti għandek id-dritt li tinstema' personalment jekk inti tkun trid.

Irrid nagħti informazzjoni oħra fil-qorti?

Fil-qorti – l-istess kif jiġri waqt l-investigazzjoni kriminali – inti ma inti obligat tagħti l-ebda informazzjoni dwar l-allegat delitt. Madankollu, ta' spiss dan jista' jkun ta' għajjnuna. L-avukat tiegħek se jgħinek tiddeciedi jekk ikunx aħjar li titkellem u tagħti informazzjoni.

Wara s-smiġħ ninzamm taħt arrest jew niġi lliberat?

Jekk il-qorti tiddeciedi li hemm raġuni biex inti tinzamm taħt arrest u li projbizzjoni fuq l-ivvjaġġar mhijex suffiċjenti, inti se tinzamm taħt arrest. Jekk ma jkollokx indirizz permanenti fil-Finlandja, fil-prattika projbizzjoni fuq l-ivvjaġġar mhijex possibbli.

Jekk il-qorti tiddeciedi li ma hemm l-ebda raġuni biex inti tinzamm taħt arrest, hija se tordna li inti tiġi lliberat immedjatament. Fil-Finlandja, mhuwiex possibbli li tiġi ddepożitata somma flus bħala garanzija. Fi tmien is-smiġħ taż-żamma taħt arrest inti tinzamm taħt arrest jew tiġi stabbilita projbizzjoni fuq l-ivvjaġġar fil-konfront tiegħek jew tiġi lliberat. Anki jekk il-qorti tiddeciedi li inti għandek tinzamm taħt arrest, inti ma tistax tinzamm taħt arrest jekk, pereżempju, dan ma jkunx raġonevoli minħabba l-istat tas-saħħa tiegħek.

Jekk inti tinzamm taħt arrest, il-qorti tiffissa skadenza biex il-prosekutur jipprezenta l-kapi ta' akkuża. Din id-data tista' tiġi posposta fuq talba tal-prosekutur jitlob dan. Ma hemm l-ebda perjodu massimu biex jiġu pprezentati l-kapi ta' akkuża, imma dan ma jistax ikun itwal minn dak li jkun meħtieġ sabiex titlesta l-investigazzjoni kriminali u sabiex jiġu ppreparati l-kapi ta' akkuża.

Jekk jirriżulta li l-perjodu ffixat biex jiġu pprezentati l-kapi ta' akkuża huwa qasir wisq, il-qorti tista' testendih fuq talba tal-prosekutur. Il-qorti trid tagħti lilek u lill-avukat tiegħek l-opportunità li tinstemgħu minħabba t-talba.

Is-smiġħ taż-żamma taħt arrest ikun pubbliku?

Ġeneralment, is-sessjonijiet tal-qorti jkunu pubbliċi, u dan huwa wkoll minnu fir-rigward tas-smiġħ taż-żamma taħt arrest. Madankollu, b'mod ġenerali, minħabba l-investigazzjoni, il-pulizija titlob li s-smiġħ taż-żamma taħt arrest isir mingħajr il-pubbliku u li l-materjal tal-każ jinzamm sigriet sakemm jiġu kkunsidrati l-kapi ta' akkuża. Ir-riżultat aħħari tas-smiġħ ikun dejjem pubbliku.

Nista' nappella jekk il-qorti tordna li jiena ninzamm taħt arrest?

Inti tista' tappella kontra l-ordni ta' żamma taħt arrest quddiem il-Qorti tal-Appell u ma hemm l-ebda perjodu speċifikat għall-appell. Il-Qorti tal-Appell tikkunsidra l-appell tiegħek bħala kwistjoni urġenti. Ġeneralment, is-smiġħ quddiem il-Qorti tal-Appell ikun bil-miktub.

Fuq talba tiegħek il-qorti trid ukoll tikkunsidra mill-ġdid iż-żamma taħt arrest tiegħek anki jekk inti ma tkunx appellajt kontra ż-żamma taħt arrest. Madankollu, il-kwistjoni ta' żamma taħt arrest ma hemmx għalfejn tiġi kkunsidrata mill-ġdid qabel ma jgħaddu ġimgħtejn wara l-ewwel smiġħ. L-avukat tiegħek jagħtik iktar informazzjoni dwar il-kundizzjonijiet li fihom tista' ssib li jkun aħjar jekk titlob kunsiderazzjoni mill-ġdid. Meta l-kwistjoni taż-żamma taħt arrest tiegħek tiġi kkunsidrata mill-ġdid, dan jista' jsir anki permezz ta' konnessjoni bil-vidjo. F'dak iż-żmien inti tkun il-ħabs jew waħdek jew mal-avukat tiegħek u l-imħallef ikun fil-qorti jew waħdu jew fil-preżenza tal-avukat tiegħek, u jkun hemm konnessjoni permezz tal-konnessjoni bil-vidjo.

Nista' nitlaq mill-pajjiż qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jekk waqt is-smiġh taż-żamma taħt arrest il-qorti tiddeċiedi li inti trid tiġi lliberat, inti tista' titlaq mill-pajjiż bil-libertà kollha. Jekk il-qorti tipprojbilek l-ivvjaġġar, l-ordni tal-qorti għandu jispjefika l-kontenut tal-projbizzjoni. Jekk l-investigazzjoni kontra tiegħek titkompla u inti tkun hallejt il-pajjiż, inti tista' tinzamm taħt arrest fl-assenza tiegħek, jekk dan ikun meħtieġ, u jinħareġ Mandat ta' Arrest Ewropew jekk ma tkunx tista' tiġi kkuntattjat.

Qabel is-smiġh prinċipali, il-kunsiderazzjoni tal-kapi ta' akkuza mill-prosekutur (4)

X'jiġri qabel is-smiġh prinċipali?

Il-pulizija jwettqu l-investigazzjoni kriminali, u meta tkun lesta huma jibagħtu l-fajl tal-investigazzjoni kriminali lill-prosekutur. Jekk ikun inħatarlek avukat difensur, il-fajl jintbagħat lilu wkoll.

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li titolbu li ssir investigazzjoni ulterjuri jekk taħsbu li l-investigazzjoni b'xi mod ma tkunx kompluta. Inti għandek id-dritt li tircievi kopja tal-fajl tal-investigazzjoni kriminali. Jekk ma jkunx inħatarlek avukat difensur, il-materjal tal-investigazzjoni mhux se jintbagħat lilek jew lill-avukat tiegħek b'mod awtomatiku.

Wara dan, il-prosekutur jiddeċiedi dwar il-preżentata tal-att ta' akkuza. Jekk l-att ta' akkuza jiġi ppreżentat, inti tircievi kopja taċ-ċitazzjoni biex titla' quddiem il-qorti, u tiġi mħarreġ ukoll sabiex tattendi għas-smiġh prinċipali. Iċ-ċitazzjoni telenka l-kapi ta' akkuza kif ukoll il-provi u x-xhieda li se jsejjaħ il-prosekutur sabiex jipprova l-ħtija tiegħek b'mod li ma jhalli l-ebda dubju ddetat mir-raġuni.

Inti għandek id-dritt li tressaq ix-xhieda jew il-provi tiegħek. B'mod ġenerali, ikun aħjar jekk il-pulizija jinterrogaw lill-persuni waqt l-investigazzjoni kriminali qabel is-smiġh fil-qorti. Inti għandek tistaqsi lill-avukat tiegħek x'għandek tagħmel jekk trid issejjaħ lil persuna bħala xhud u l-prosekutur ma jkunx semmieha.

Dejjem ikun hemm smiġh prinċipali?

Jekk il-prosekutur isib li ma hemm l-ebda raġuni probabbli li ssostni l-ħtija tiegħek, huwa se jiddeċiedi li jirrinunzja għall-akkuza (ma jipprezentax il-kapi tal-akkuza), u l-kwistjoni normalment tiegħek hemmhekk. Jekk jiġri dan u inti tkun miżmum taħt arrest, inti tiġi lliberat immedjatament.

Il-prosekutur jista' anki jiddeċiedi li jirrinunzja għall-kapi tal-akkuza għalkemm huwa jikkunsidra li inti ħati. F'dak il-każ, il-prosekutur ikun jaħseb li proċess quddiem il-qorti kriminali ma jkunx meħtieġ. Dan jista' jkun minħabba li jkun reat minuri, jew minħabba l-età żgħira tiegħek. Jekk inti temmen li ma intix ħati tad-deliitt, anki jekk il-prosekutur jemmen dan, inti għandek id-dritt li tressaq il-kwistjoni quddiem qorti għal deċiżjoni.

Il-vittma wkoll għandha d-dritt li tipprezenta kapi ta' akkuza jekk il-prosekutur ikun iddeċieda li jirrinunzja għall-akkuza fil-konfront tiegħek.

Certi reati minuri jistgħu wkoll jiġu ttrattati fi [proċedura bil-miktub](#), li jfisser li ma jkun hemm l-ebda smiġh prinċipali effettiv. Jistgħu jsiru arranġamenti għal proċedura bil-miktub, pereżempju, jekk inti tkun ammettejt il-ħtija tiegħek u tagħti l-kunsens tiegħek għall-proċedura.

Nista' nammetti l-ħtija tiegħi qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti tista' tammetti mal-pulizija li inti ħati tad-deliitt. Xorta jista' jkun hemm smiġh prinċipali fil-każ tiegħek jekk il-prosekutur jipprezenta l-kapi ta' akkuza u proċedura bil-miktub ma tkunx possibbli. Xi drabi, jekk inti tistqarr il-ħtija tiegħek u tgħin fl-investigazzjoni tad-deliitt, dan jista' jgħin biex titnaqqas is-sentenza tiegħek, imma dan jiddependi mid-deliberazzjoni tal-qorti.

Stqarrija ta' ħtija ma taffettwax id-dritt ta' appell tiegħek, u inti tista' anki tirtira l-istqarrija ta' ħtija tiegħek fi kwalunkwe ħin. Madankollu, anki jekk inti tkun irtirajt l-istqarrija ta' ħtija tiegħek, il-qorti tista' tikkunsidraha meta tkun qed twiežen jekk intix ħati.

Il-kapi ta' akkuza jistgħu jinbidlu qabel il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Jiddependi minn kif tipproċedi l-investigazzjoni, il-kapi ta' akkuza jistgħu jinbidlu waqt l-investigazzjoni kriminali. Il-prosekutur jista' wkoll jakkużak b'deliitt li jkun differenti minn dak li kien issuspettat li wettaq, sakemm l-elementi prinċipali tad-deliitt ikunu ġew iddeterminati waqt l-investigazzjoni kriminali (pereżempju, il-pulizija jkunu ssuspettaw li inti wettaq omiċidju imma l-prosekutur jakkużak b'omiċidju mhux volontarju). Il-prosekutur jista' jzid iktar dettalji fl-att ta' akkuza anki wara l-prezentata.

Nista' niġi akkużat b'deliitt li diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor?

Ġeneralment, inti ma tistax tiġi akkużat b'deliitt li diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor. Madankollu, dan jeżiġi li d-deċiżjoni meħuda fl-Istat Membru l-ieħor tkun finali u li waħda mill-kundizzjonijiet li ġejjin tkun vera:

il-kapi ta' akkuza ġew miċhuda,

inti ġejt misjub ħati imma ma ġejtx ikkundannat għal xi piena,

is-sentenza ġiet eżegwita jew qed tiġi eżegwita, jew

is-sentenza skadjet skont il-leġiżlazzjoni tal-pajjiż li fiha inqatgħet is-sentenza.

Jekk inti taħseb li ġejt akkużat b'deliitt li inti diġà ġejt akkużat bih fi Stat Membru ieħor, żgur li għandek tkellem lill-avukat tiegħek dwar dan.

Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija (5)

Inħoss li l-pulizija ma aġixxewx b'mod korrett miegħi. Ma' min nista' nilmenta?

Jekk tħoss li uffċjal tal-pulizija, meta kien qed iwettaq dmirijietu ma aġixxewx b'mod korrett fil-konfront tiegħek, inti tista' tressaq ilment amministrattiv. L-azzjonijiet tiegħu għandhom jiġu investigati.

Ilment amministrattiv jressaq quddiem uffċjal tal-pulizija bi grad ogħla jew quddiem l-iktar rappreżentant tal-liġi imlaħħaq. L-iktar rappreżentanti tal-liġi mlaħħqin huma l-[Kancillier tal-Ġustizzja](#) u l-[Ombudsman Parlamentari](#). L-ilment irid isir bil-miktub, imma mill-bqija jista' jkollu kwalunkwe forma.

Jekk inti tissuspetta li uffċjal tal-pulizija wettaq deliitt, inti tista' tagħmel rapport dwar id-deliitt fil-konfront tiegħu. Il-pulizija għandhom id-dmir li dejjem jirregistraw ir-rapport fuq il-bażi tal-informazzjoni tiegħek. Il-prosekutur dejjem imexxi investigazzjoni jekk ikun issuspettat li uffċjal tal-pulizija wettaq deliitt. F'dan il-każ, il-prosekutur biss ikollu d-dritt li jiddeċiedi jekk hemmx raġuni biex jiġi ssuspettat li twettaq deliitt u jekk għandhiex titwettaq investigazzjoni kriminali. Il-pulizija trid tibgħat minnufih kopja tar-rapport dwar id-deliitt lill-unità rilevanti tal-prosekutur, sabiex ikun jista' jinħatar l-investigatur inkarigat mill-każ. Inti wkoll għandek id-dritt li tkun taf jekk hijiex se tinbeda investigazzjoni kriminali u kif qed tipproċedi l-investigazzjoni.

Jekk il-pulizija ttrattawx b'mod mhux xieraq, inti dejjem għandek titlob parir mingħand l-avukat tiegħek dwar dak li għandek tagħmel f'dan ir-rigward.

Id-drittijiet lingwistiċi (6)

Meta jiġi ssuspettat li inti wettaq deliitt, inti għandek id-dritt li tuża jew il-Finlandiż jew l-Isvediz fil-fażijiet kollha tal-proċedura kriminali. Jekk ma titkellimx bil-Finlandiż jew bl-Isvediz, isiru arranġamenti sabiex ikollu interpretu kemm għall-interrogazzjoni kif ukoll għall-proċess quddiem il-qorti kriminali. Inti għandek ukoll id-dritt li jkollu interpretu meta tkun qed titkellem mal-avukat tiegħek b'konnessjoni mas-sessjonijiet tal-interrogazzjoni. M'intix se tintalab thallas għall-interpretu.

Uħud mill-uffċjali tal-pulizija jistgħu jużaw l-Ingliż waqt l-interrogazzjoni; f'każijiet eċċezzjonali, hemm il-possibbiltà li jkunu jistgħu jużaw lingwi oħrajn ukoll.

Jekk inti tħoss li inti u l-uffċjal tal-pulizija ma intomx qed tifhem lil xulxin minħabba kwistjonijiet lingwistiċi, inti għandek id-dritt li titlob interpretu. Huwa ferm importanti li inti tifhem il-kontenut tal-interrogazzjoni sabiex tkun tista' tiffirma l-verbal tal-eżami f'ismek.

L-awtoritajiet mhumiex obligati jitraddu l-materjal kollu li jkun ingabar waqt l-investigazzjoni kriminali f'lingwa li inti tifhimha. B'mod ġenerali, il-materjal tal-investigazzjoni kriminali ma jiġix tradott. Għal din ir-raġuni, huwa importanti li jkollu avukat li jifhem il-lingwa li ntużat fl-investigazzjoni kriminali. It-taħrika biex titla' l-qorti tiġi tradotta bil-miktub jew b'mod orali.

Links relatati

- [Is-sistema ġudizzjarja](#)
- [Il-Ministeru tal-Ġustizzja](#)
- [L-Att dwar l-Investigazzjonijiet Kriminali bl-Isvediz](#)
- [L-Att dwar il-Proċedura Kriminali](#)
- [L-Att dwar il-Proċedura Kriminali bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffċjali\)](#)
- [L-Att dwar il-Miżuri ta' Impożizzjoni bl-Isvediz](#)
- [Il-pulizija <https://www.poliisi.fi/en>](#)
- [L-Att dwar iż-Żamma taht Arrest bl-Isvediz](#)
- [L-Att dwar l-Estradizzjoni fuq il-Bażi ta' Reat bejn il-Finlandja u l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea](#)
- [L-Att dwar l-Estradizzjoni bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffċjali\)](#)
- [Iktar informazzjoni dwar il-miżuri ta' impożizzjoni](#)
- [Iktar informazzjoni dwar il-miżuri ta' impożizzjoni bl-Isvediz](#)
- [Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija](#)
- [Kif tilmenta dwar l-azzjonijiet tal-pulizija \(bl-Isvediz\)](#)
- [Fuljett dwar l-Att dwar il-Lingwa bl-Isvediz](#)

L-aħħar aġġornament: 15/01/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fil-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Izvorna jezična inačica ove stranice [f](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

3 – Id-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali

Fejn isir il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-proċessi kriminali normalment isiru f'qorti ġenerali tal-prim'istanza. Dawn jissejġu [Qrati Distrettwali](#). Ġeneralment, l-kawża tinstema' mill-qorti taż-żona fejn twestaq l-allegat delitt. Il-proċessi quddiem il-qorti kriminali normalment ikunu [pubbliċi](#). Dan ifisser li kulhadd jista' jkun preżenti waqt il-proċess tiegħek quddiem il-qorti kriminali. Madankollu, il-qorti tista' tordna li ċerti kawżi, bħal kwistjonijiet relatati ma' delitti sesswali, jinstemgħu b'mod sħiħ jew parzjali wara bibien magħluqa. L-istess jista' jiġri jekk inti jkollok inqas minn 18-il sena meta tiffaċċja l-akkuzi.

Il-kompożizzjoni tal-qorti tiddependi min-natura tal-kawża. Il-kawża tiegħek tista' tinstema' minn imħallef wiehed, minn imħallef wiehed u minn tliet [imħallfin lajċi](#), minn żewġ imħallfin u minn tlieta jew erba' mħallfin lajċi jew minn tliet imħallfin. Ġeneralment, il-kompożizzjoni tiddependi minn kemm ikun serju d-delitt.

Il-kapi ta' akkuza jistgħu jinbidlu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Normalment, kap ta' akkuza ma jistax jinbidel wara l-preżentata. Madankollu, il-prosekutur jista' jestendi l-kap ta' akkuza biex ikopri att ieħor jekk il-qorti tkun tal-opinjoni li dan huwa xieraq fid-dawl tal-provi li ġew ipprezentati.

Jekk il-prosekutur jirrestringi l-kap ta' akkuza, jew jirreferi għal provvediment ġdid tal-ligi li ma ssemmiex fiċ-ċitazzjoni, jew jipprezenta fatt ġdid sabiex isostni l-kap ta' akkuza ma jfissirx li l-kap ta' akkuza jkun tbidel.

Jekk waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali tiddikjara li inti ħati tal-kapi kollha ta' akkuza jew ta' wħud minnhom, il-qorti jista' jkun li ma jkollhiex għalfejn tisma' daqstant provi. Fi kwistjonijiet kriminali sempliċi, l-istqarrija ta' ħtija tal-imputat ġeneralment tkun suffiċjenti għal sentenza. Madankollu, iktar ma jkun serju d-delitt, iktar ikunu meħtieġa provi minbarra stqarrija ta' ħtija.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Inti dejjem għandek id-dritt li tkun preżenti waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali, sakemm il-kawża tiegħek ma tiġix deċiża fu-uffiċċju tal-imħallef permezz ta' [proċedura bil-miktub](#). F'dan il-każ, inti tista' tingħata sentenza massima ta' disa' xhur priġunerija. Madankollu, jekk is-sentenza tkun ta' iktar minn sitt xhur priġunerija, il-qorti trid tħallik tippreżenta dikjarazzjoni orali.

Għal uħud mir-reati minuri, inti tista' tiġi kkundannat anki jekk ma tkunx preżenti. F'dan il-każ, is-sentenza tista' tkun multa jew mhux iktar minn tliet xhur priġunerija u multa li ma taqbiżx EUR 10 000.

Jekk inti tiġi mħarrek biex tidher personalment għall-proċess quddiem il-qorti kriminali, inti trid tkun preżenti matul il-proċess kollu quddiem il-qorti kriminali, sakemm il-qorti ma tħallix titlaq. Jekk tkun teħtieġ interpetu, għandu jinstablek wiehed. Għal iktar informazzjoni dwar id-drittijiet lingwistiċi tiegħek, ara l-[Iskeda Informativa 2](#).

Inti għandek id-dritt li tmexxi d-difiża tiegħek waħdek. Inti għandek ukoll id-dritt li tuża avukat. Jekk tmur għall-proċess quddiem il-qorti kriminali mingħajr avukat u l-qorti tinduna li inti ma intix kapaċi tiddefendi ruħek, il-qorti tista' tagħti ordni biex xi avukat ikun l-avukat difensur tiegħek, anki kontra r-rieda tiegħek. Bi prinċipju, għandek id-dritt li tbidel lill-avukat tiegħek fi kwalunkwe ħin.

Inti għandek id-dritt, imma mhux id-dmir, li titkellem waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Bħala imputat, m'intix obligat li tgħin lill-qorti biex tiġi ddeterminata l-ħtija tiegħek. Jekk inti trid tinstema' waqt il-kawża, inti m'intix obligat tgħid il-verità, hliet dwar id-dettalji personali u l-introjtu tiegħek. Il-qorti se tqabbal ir-rendikont tiegħek mar-rendikont ta' persuni oħrajn li nstemgħu waqt il-kawża u mal-provi, u mbagħad se tikkunsidra kemm huwa affidabbli r-rendikont tiegħek.

X'inhuma d-drittijiet tiegħi fir-rigward tal-provi kontra tiegħi?

Inti għandek id-dritt li tistudja l-provi jekk dan ma jagħmilx ħsara lill-investigazzjoni kriminali. Bi prinċipju, fil-qorti tista' tintuża kwalunkwe prova kontra tiegħek. Madankollu, il-qorti għandha d-dritt li tirrestringi l-prezentata tal-provi jew is-smiġħ tax-xhieda li jidher ċar li ma jistgħux jaffettwaw is-sentenza.

Inti għandek ukoll id-dritt li tippreżenta provi jew li tressaq ix-xhieda tiegħek. Inti għandek issib u tippreżenta provi jew xhieda bħal dawn mill-iktar fis possibbli, imma inti tista' tippreżentahom għall-ewwel darba fis-smiġħ prinċipali jew anki waqt l-appell. Madankollu, jekk inti tippreżenta xhieda jew provi ġodda tard hafna fil-proċedura, il-qorti jista' jkollha xi dubji dwar kemm ikunu importanti meta tikkunsidra l-ħtija tiegħek.

Inti u l-avukat tiegħek għandkom id-dritt li tagħmlu mistoqsijiet lix-xhieda kollha fil-kawża. Jekk inti tuża avukat, ġeneralment se jkun huwa li jagħmel il-mistoqsijiet fismek fil-qorti.

Il-qrati Finlandiżi għandhom ċertu margni ta' diskrezzjoni rigward il-provi. Dan ifisser li l-qorti tiddeċiedi l-importanza ta' kull element ta' prova jew ta' kull xhud.

Tiġi kkunsidrata l-informazzjoni fil-kondotta tiegħi?

Jekk inti għandek [kondotta](#) ħażina fil-Finlandja, din tiġi kkunsidrata meta tkun se tiġi deċiża s-sentenza. Kondotta ħażina tista' jista' jkollha effett fuq is-sentenza tiegħek, jiġifieri jekk tkunx priġunerija bla kundizzjonijiet jew kundizzjonata. Barra minn hekk, is-sentenza tiegħek tista' tkun iktar iebesha jekk il-qorti taħseb li d-delitti preċedenti tiegħek juru li inti ma tirrispettax il-ligi.

Sentenza preċedenti fil-Finlandja tista' anki tagħmel is-sentenza tiegħek inqas iebes jekk il-kap ta' akkuża li qed jinstitwera issa seta' nstema' flimkien mal-kapi ta' akkuża preċedenti. Il-qorti tista' anki tikkunsidra sentenza ta' ħabs inkundizzjonali u ta' servizz fil-komunità fi Stat Membru ieħor sabiex taġġusta s-sentenza.

X'jigri fi tmien il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Il-proċess quddiem il-qorti kriminali jintemm bis-sentenza, li tingħata jew dak inhar stess jew inkella f'jum sussegwenti fl-uffiċċju tal-imħallef. Is-sentenza tista' ssibek ħati tad-delitti kollha msemmija fil-kap ta' akkuża jew ta' wħud minnhom jew il-kapi ta' akkużi jistgħu jiġu miċhuda.

Jekk il-qorti ssibek ħati, tista' tingħata s-sentenzi li ġejjin:

Prigunerija bla kundizzjonijiet

Il-prigunerija bla kundizzjonijiet tista' tvarja minn 14-il jum sa sentenza ta' għomor il-ħabs. Jekk is-sentenza tkun ta' iktar minn sentejn ħabs, din dejjem tkun bla kundizzjonijiet.

Prigunerija sospiża

Sentenza ta' mhux iktar minn sentejn ħabs tista' tiġi sospiża jekk il-qorti tiddeciedi li dan ikun xieraq. Inti tista' anki tiġi kkundannat thallas multa flimkien ma' sentenza ħabs sospiża jew, jekk il-prigunerija kundizzjonata tkun ta' iktar minn sena, għal servizz ta' 20-90 siegħa fil-komunità.

Sentenza ta' ħabs sospiża dejjem tmur flimkien ma' perjodu ta' *probation* ta' mill-inqas sena u ta' mhux iktar minn tliet snin. Jekk inti ma twettaqx delitti godda matul dan il-perjodu, is-sentenza ta' ħabs tiegħek ma tiġix eżegwita. Jekk inti twettaq delitt ieħor matul dan il-perjodu u tingħata sentenza ta' prigunerija bla kundizzjonijiet minħabba f'hekk, il-qorti tista' tordna li s-sentenza sospiża tiegħek tiġi eżegwita wkoll.

Servizz fil-komunità

Sentenza ta' ħabs bla kundizzjonijiet sa tmien xhur tista' tiġi kkonvertita f'[servizz fil-komunità](#). Dan ġeneralment jeżigi li inti jkollok domicilju fil-Finlandja. Is-servizz fil-komunità jista' ma jkunx possibbli jekk inti jkollok sentenzi preċedenti ta' prigunerija bla kundizzjonijiet jew ta' servizz fil-komunità.

Pieni għall-minorenni

Jekk inti għandek inqas minn 18-il sena u twettaq delitt, inti tista' tingħata sentenza ta' [piena għall-minorenni](#). Din hija piena speċjali għal żgħażaġh li jwettaq delitt. Hija iktar iebes minn multa imma mhux daqshekk ħarxa daqs prigunerija bla kundizzjonijiet.

Multa

Għal reati minuri, inti tista' tingħata sentenza ta' multa. Il-multi jiġu imposti bħala [unitajiet ta' multi](#). In-numru minimu ta' unitajiet huwa ta' wieħed u dak massimu huwa ta' 120. Jekk inti tingħata sentenza ta' multa għal diversi delitti fl-istess ħin, in-numru massimu jista' jkun ikbar.

L-ammont ta' unità waħda ta' multa jiddependi fuq l-introju tiegħek fi żmien il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Bħalissa, l-icken unità ta' multa hija EUR 6. Jekk inti ma thallasx il-multa imposta mill-qorti, din se tiġi kkonvertita fi prigunerija. Tliet unitajiet ta' multa mhux imħallsin jikkorrispondu għal jum wieħed ta' prigunerija.

X'inhu r-rwol tal-vittma waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali?

Fil-Finlandja, ir-rwol tal-vittma, jew tal-parti leża huwa pjuttost b'saħħtu waqt il-proċess quddiem il-qorti kriminali. Il-parti leża tista' tingħaqad fil-kap ta' akkuża pprezentat mill-prosekutur jew tipprezenta kap ta' akkuża differenti. Il-vittma jkollha wkoll id-dritt li tipprezenta kapi ta' akkuża jekk il-prosekutur jiddeciedi li jirrinunza għall-akkużi. Barra minn hekk, il-parti leża tista' titlob kumpens mingħand il-persuna li qed tkun issuspettata li wettqet id-delitt.

Ġeneralment waqt l-investigazzjoni kriminali il-parti leża tinalab jekk hijiex se titlob piena għall-persuna ssuspettata u/jew kumpens għad-delitt. Hija tista' wkoll tipprezenta t-talbiet tagħha waqt is-smiġh prinċipali.

Links relatati

[L-Att dwar il-Pubbliċità tal-Proċedimenti tal-Qrati fil-Qrati Ġenerali \(bl-Ingliż\)](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[L-Att dwar il-Proċedura Kriminali \(bl-Ingliż\)](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Il-Kodiċi Kriminali \(bl-Ingliż\)](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Fuljett tal-Ministeru tal-Ġustizzja dwar il-proċedimenti kriminali fil-qrati distrettwali \(bl-Isvediz\)](#)

[Fuljett tal-Ministeru tal-Ġustizzja għall-vittmi tad-delitti](#)

[Il-Kodiċi ta' Proċedura Ġudizzjarja](#), u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffiċjali\)](#)

[Iċ-Ċentru tar-Registru Legali](#)

L-aħħar aġġornament: 15/01/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija ġestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-original mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Izvorna jeziċna inaċica ove stranice [fi](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jeziċnu inaċicu koju vidite.

4 - Id-drittijiet tiegħi wara li l-qorti taġhti s-sentenza

Nista' nappella?

Inti għandek id-dritt li tressaq appell quddiem il-Qorti tal-Appell kontra deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali. B'mod ġenerali, jekk inti trid tappella kontra d-deċiżjonijiet li tkun ħadet il-Qorti Distrettwali waqt is-smiġh (bħal li ma tismax xi xhud), inti tista' tagħmel dan biss meta tappella kontra s-sentenza.

Jekk inti tressaq appell quddiem il-Qorti tal-Appell kontra deċiżjoni ta' Qorti Distrettwali, il-perjodu tal-appell huwa ta' 30 jum. Inti għandek sebat ijiem sabiex tinforma lill-Qorti Distrettwali li inti ma intix sodisfatt bid-deċiżjoni u li biħsiebek tappella. L-appell irid isir bil-miktub; irid ikun indirizzat lill-[Qorti tal-Appell](#) u jrid jitressaq quddiem il-[Qorti Distrettwali](#) li tkun ddecidiet il-kwistjoni.

Inti tista' tappella kontra d-deċiżjoni għaliex tħoss li l-qorti ma evalwatx il-provi b'mod korrett u/jew għaliex taħseb li l-qorti interpretat il-liġi ħażin. Il-kontropartijiet, jiġifieri, il-prosekutur u l-partijiet leżi (jekk ikun hemm) għandhom l-istess dritt li jappellaw bħalek.

X'jigri jekk nappella?

Jekk inti tappella, is-sentenza tiegħek ma tiġix eżegwita, sakemm il-qorti ma tordnax li tiġi eżegwita. Jekk il-qorti tordna li inti għandek tinzamm taħt arrest jew li trid tkompli tinzamm taħt arrest, inti tista' tagħmel appell straordinarju kontra din id-deċiżjoni. Il-Qorti tal-Appell tikkunsidra l-kwistjoni taż-żamma taħt arrest bħala każ urgenti u separat mill-kwistjoni prinċipali.

Jekk inti tkun il-ħabs meta tressaq l-appell u jekk titlob li tiġi lliberat, il-Qorti tal-Appell tista' tordna li inti tiġi lliberat biex tistenna d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell dwar il-kwistjoni prinċipali.

Iż-żmien li tiegħu l-Qorti tal-Appell biex tipproċessa l-appell tiegħek ivarja. Jekk inti qed tinzamm taħt arrest, l-appell tiegħek ġeneralment jiġi pproċessat iktar malajr. Jekk inti ma taqbilx mal-evalwazzjoni tal-provi, il-Qorti tal-Appell ġeneralment trid tagħmel arrangamenti għal smiġh prinċipali u l-provi jerggħu jinstemgħu. Minħabba f'hekk il-proċedura tiegħu iktar fit-tul. Ikun xi jkun il-każ, il-Qrati tal-Appell jiehdu diversi xhur sabiex jipproċessaw l-appelli.

Jekk il-kontropartijiet ma jkunux ħabbru li huma mhumieq sodisfatti bid-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali u inti tiddeċiedi li tappella, ma hemmx għalfejn li huma jħabbru n-nuqqas ta' sodisfazzjon tagħhom, imma xorta jistgħu jagħmlu kontroappell fi żmien 14-il jum mid-data meta ntemm il-perjodu originali tal-appell. Fil-kontroappell, huma jistgħu, pereżempju, jitolbu li jiżiedu s-sentenza jew il-kumpens. Jekk inti tirrevoka l-appell tiegħek, kwalunkwe kontroappell jaqa'. Inti tista' tippreżenta provi godda jew issemmi xhieda godda sabiex issostni l-appell tiegħek. Huwa permess li tippreżenta provi godda waqt proċedura kriminali, anki waqt is-smiġħ prinċipali quddiem il-Qorti tal-Appell.

X'jiġri waqt il-proċedura tal-appell?

Wara li tkun ippreżentajt l-appell, dan jintbagħat lill-kontropartijiet – jiġifieri lill-prosekutur u lill-partijiet leżi – għal finjiet ta' informazzjoni. Il-kontropartijiet jintalbu wiegħbu għall-appell sa data partikolari. Jekk il-kontropartijiet ikunu appellaw, l-appelli tagħhom ukoll jintbagħtu lilek għal finjiet ta' informazzjoni. Wara l-fażi tal-appell bil-miktub, il-Qorti tal-Appell tiddeċiedi jekk huwiex se jkun hemm smiġħ prinċipali, Irid ikun hemm smiġħ prinċipali jekk waħda mill-partijiet titolbu, u jekk id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell tkun tiddependi fuq jekk il-Qorti Distrettwali evalwatx il-kredibbiltà tax-xhieda orali b'mod korrett. Il-Qorti tista' wkoll teżamina bir-reqqa l-appell tiegħek jekk ma jkunx meħtieġ smiġħ prinċipali u tliet membri tal-Qorti tal-Appell ikunu konvinti li d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali kienet korretta. F'dak il-każ, l-appell tiegħek ma jiġix eżaminat ulterjorment u d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali tkun finali.

X'jiġri jekk l-appell jimexxi jew ma jimexxix?

Il-Qorti tal-Appell teżamina l-korrettezza tad-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali sa fejn dan ikun intalab. Jekk inti tħoss li d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell hija kompletament żbaljata, ir-riżultat tal-appell tiegħek jista' jkun li l-Qorti tal-Appell tiċċad il-kapi ta' akkuza kollha u t-talbiet kollha għal kumpens. Il-Qorti tal-Appell tista' anki tilqa' parti mill-appell tiegħek. Pereżempju, il-Qorti tal-Appell tista' anki tikkunsidra li inti ħati imma tista' tnaqqas is-sentenza tiegħek. Jekk l-appell tiegħek jiġi miċċud, ġeneralment ikollok tħallas l-ispejjeż sabiex jiġu ppreżentati l-provi li kellu jħallas l-Istat, kif ukoll l-ispejjeż legali tal-partijiet leżi. Jekk jintlaqa' biss parti mill-appell tiegħek, huwa possibbli li inti ma jkollokx tħallas dawn l-ispejjeż. Jekk l-appell tiegħek jimexxi, inti tista' anki tircievi kumpens għall-ispejjeż legali tiegħek, sakemm ma jħallashomx l-Istat.

Jekk il-kapi ta' akkuza jiġu miċċuda minħabba l-appell tiegħek u d-deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell tibqa' finali, kwalunkwe entrata rilevanti se titneħħa mill-kondotta tiegħek.

Il-partijiet kollha fil-kawża fil-qorti għandhom id-dritt li jappellaw kontra deċiżjoni tal-Qorti tal-Appell billi jagħmlu talba għal [permess għal appell](#) lill-Qorti Suprema. Huwa ferm rari li jingħata permess għal appell f'każi kriminali. Fil-prattika, biex jingħata permess għal appell, il-kawża tiegħek irid ikollha valur biex isservi ta' preċedent. Dan ifisser li jrid ikollha importanza iktar ġenerali. Permess għal appell kważi qatt ma jingħata sempliċement għal min iressqu jħoss li l-Qorti tal-Appell tkun evalwat il-provi b'mod mhux korrett.

Jekk jingħata permess għal appell, il-Qorti Suprema terġa' ttrivedi l-kawża tiegħek b'mod sħiħ jew sa fejn jippermetti l-permess għal appell (bħad-determinazzjoni tas-sentenza). Ġeneralment, is-smiġħ tal-Qorti Suprema jkun bil-miktub. Is-sentenza tkun finali meta l-Qorti Suprema tiddeċiedi li ma tagħti permess għal appell jew meta tagħti l-permess u toħroġ sentenza. Jekk ħadd ma jappella kontra d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali jew tal-Qorti tal-Appell, id-deċiżjoni ssir finali mhux iktar tard minn meta jintemm il-perjodu tal-appell. Meta d-deċiżjoni ssir finali, dak ikun il-mument aħħari meta tiġi eżegwita.

Jiena ġej minn Stat Membru ieħor. Nista' nintbagħat lura hemmhekk wara l-proċess quddiem il-Qorti Kriminali?

Jekk inti tiġi kkundannat, l-awtoritajiet jistgħu jirrifjutaw li jħalluk tidħol il-Finlandja jew tista' titkeċċa lejn Stat Membru ieħor. Dan jista' jsir jekk l-awtoritajiet iħossu li inti periklu għall-ordni ġenerali jew għas-sigurtà ġenerali. Fil-prattika, inti ma intix se titkeċċa mill-pajjiż sakemm ma tkunx ġejt ikkundannat għal delitt pjuttost serju. Is-sempliċi fatt li inti ħati ta' delitt ma jistax jintuża bħala raġuni sabiex titkeċċa.

[Is-Servizz tal-Immigrazzjoni Finlandiż](#) se jiehu d-deċiżjoni jekk titkeċċiex mill-pajjiż. Fl-istess ħin, huwa jista' jipprova li inti tidħol fil-pajjiż għal perjodu massimu ta' 15-il sena. Inti tista' tappella kontra din id-deċiżjoni quddiem il-[Qorti Amministrattiva](#).

Il-kapi ta' akkuza ma jtniżżlux fil-[kondotta](#). Jekk inti tiġi kkundannat, is-sentenzi li ġejjin jtniżżlu fil-kondotta tiegħek:

prigunerija bla kundizzjonijiet jew sospiża,
prigunerija sospiża flimkien ma' multa, servizz fil-komunità jew superviżjoni,
servizz fil-komunità minflok prigunerija bla kundizzjonijiet,
piena għal minorenni jew multa minflok piena għal minorenni,
tkeċċija minn pożizzjoni bħala impjegat taċ-Ċivil, jew
rinunzja għas-sentenza minħabba irresponsabbiltà kriminali.

Il-kondotti jinżammu miċ-[Ċentru tar-Registru Legali](#). L-informazzjoni mhijiex pubblika imma l-awtoritajiet jistgħu jikkonsultawha skont il-kundizzjonijiet speċifikati mil-liġi. Barra minn hekk, l-informazzjoni tista' tintbagħat ukoll barra miż-żona tal-UE/tas-Sistema ta' Dħul/Ħruġ fuq il-bażi tal-[Konvenzjoni dwar l-Assistenza Reċiproka f'Materji Kriminali](#).

Entrata fil-Kondotta titneħħa wara perjodu fiss mid-data oriġinali ta' deċiżjoni li tkun saret finali. L-entrati li ma jikkonċernawx prigunerija bla kundizzjonijiet jiteħħew wara ħames snin. L-entrati li jikkonċernaw prigunerija bla kundizzjonijiet ta' mhux iktar minn sentejn u servizz fil-komunità jiteħħew wara għaxar snin. L-entrati li jikkonċernaw prigunerija bla kundizzjonijiet ta' sentejn sa għaxar snin jiteħħew wara 20 sena. L-entrati li jikkonċernaw prigunerija ta' iktar minn ħames snin jiteħħew meta l-persuna tmut jew meta tagħlaq id-90 sena.

Inti ma tistax toġġezzjona għaż-żamma ta' informazzjoni fil-kondotta. Madankollu, b'ċerti restrizzjonijiet, inti għandek id-dritt li [tikkontrolla](#) liema informazzjoni titniżżel fil-kondotta tiegħek.

Links relatati

[L-Att dwar il-Proċedura Kriminali](#), u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffċjali\)](#)

[Il-Kodiċi Kriminali](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffċjali\)](#)

[Il-Kondotta](#) u [bl-Isvediz \(traduzzjoni mhux uffċjali\)](#)

[L-Aġenzija tas-Sanzjonijiet Kriminali](#) u [bl-Isvediz](#)

[Il-kunsiderazzjoni tal-kwistjonijiet f'Qorti tal-Appell](#) and [bl-Isvediz](#)

L-aħħar aġġornament: 15/01/2020

Il-verżjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.

Izvorna jezična inačica ove stranice [fi](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutačno pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

5 - Ir-reati tat-traffiku fit-triq

Kif jiġu ttrattati r-reati minuri tat-traffiku fit-triq?

Il-piena komuni għal reati minuri tat-traffiku fit-triq hija multa fissa. Din tista' tiġi imposta għal reati fejn l-iktar piena iebša tkun multa jew massimu ta' sitt xhur priġunerija. Id-daqs ta' multa fissa jista' tkun ta' EUR 10-115. Multa fissa tista' tiġi imposta minn uffiċjali tal-pulizija, minn Gwardjan tal-Fruntiera jew minn uffiċjal tad-Dwana.

Jekk inti ma taċċettax il-multa fissa imposta fuqek, inti għandek id-dritt li tiegħu l-kwistjoni quddiem il-Qorti Distrettwali. Inti trid tinforma lir-Registru tal-Qorti Distrettwali bil-post fejn sar ir-reat u trid tagħmel dan fi żmien ġimgħa mid-data meta rċevejt in-notifika tal-multa fissa. Inti ma tistax tappella kontra d-deċiżjoni tal-Qorti Distrettwali dwar il-multa fissa.

Jekk ma tkunx tista' tingħata multa fissa għar-reat tat-traffiku inkwistjoni, il-pulizija jistgħu wkoll joħorġu ordni penali sommarja u jibagħtuha lill-prosekutur biex jikkonfermaha. F'dan il-każ, il-multa ma tkunx fissa. Il-piena tiġi ddeterminata bħala [unitajiet ta' multa](#). Inti għandek id-dritt li toġġezzjona għall-ordni penali sommarja. Inti tagħmel dan billi tinnotifika l-oġġezzjoni tiegħek lill-prosekutur.

Jekk inti toġġezzjona għall-ordni penali sommarja u l-prosekutur jiddeċiedi li jipproċedi kontra tiegħek, il-Qorti Distrettwali se tittratta l-kwistjoni bħala kwistjoni kriminali normali. F'dan il-każ, inti wkoll għandek id-dritt li tappella bħal fi kwistjoni kriminali normali (ara l-[Iskeda Informattiva 4](#)).

Il-multi fissi u s-sentenzi penali sommarji li jinħarġu għar-reati tat-traffiku jistgħu [jiġu infurzati](#) fi Stat Membru ieħor ukoll.

Jekk inti tikser ir-regoli dwar il-waqfien u l-ipparkjar ta' vettura, ikollok tħallas ċitazzjoni. Iċ-ċitazzjoni tista' tinħareġ mill-pulizija jew minn gwardjan municiपालi tat-traffiku. Is-somma fuq iċ-ċitazzjoni tvarja bejn EUR 10 u EUR 50, jiddependi mil-lokalità. F'[Helsinki](#), pereżempju, il-ħlas huwa ta' EUR 50 fiċ-ċentru tal-belt u ta' EUR 40 f'żoni oħrajn.

Inti għandek id-dritt li toġġezzjona għal ċitazzjoni. F'dak il-każ, inti trid tippreżenta l-oġġezzjoni tiegħek fl-uffiċċju tal-gwardjani tat-traffiku fi żmien ġimgħatejn mid-data meta tkun saret it-talba għall-ħlas. Jekk l-uffiċċju tal-gwardjani tat-traffiku jaċċetta l-oġġezzjoni tiegħek, huwa jirtira t-talba għall-ħlas. Jekk l-oġġezzjoni ma tiġix aċċettata, inti għandek id-dritt li tressaq ilment dwar il-ħlas quddiem il-[Qorti Amministrattiva](#). Inti trid tagħmel dan fi żmien 30 jum mid-data meta tkun gejt innotifikat bid-deċiżjoni negattiva. Id-deċiżjoni tal-Qorti Amministrattiva hija finali.

Ċitazzjoni ma tistax tiġi infurzata fi Stat Membru ieħor għaliex hija kkunsidrata bħala sanzjoni amministrattiva.

Reati bħal dawn jtniżżlu fil-kondotta?

Il-multi ma jtniżżlux fil-kondotta. Għalhekk, jekk tingħata multa fissa jew sentenza penali sommarja, l-ebda waħda mhija se titniżżel fil-kondotta tiegħek.

Ċitazzjoni mhix multa, hija sanzjoni amministrattiva, u b'hekk lanqas din ma titniżżel fil-kondotta.

Links relatati

[Sorveljanza awtomatika tal-veloċità](#)

L-aħħar aġġornament: 15/01/2020

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali hija gestita mill-Istat Membru rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidherx fit-traduzzjonijiet. Il-Kummissjoni Ewropea ma taċċettax responsabbiltà jew kwalunkwe tip ta' tort fir-rigward ta' kull informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.